

ESE

Híradó

kulturális és közéleti folyóirat

PÉCEL

128 Forint

VI. évfolyam 2. szám 2001. február

**A Ráday Pál Gimnázium
interjú Lestyán Péterrel**

**Középpontban:
az önkormányzás**

**A Ráday-kastély
története**

**A közélet hírei
interjú Teleki Gyulával**

**ESE Teréz Anya Díj:
Országos Foglalkoztatási
Közalapítvány**

in memoriam

CSEMER JUDIT

Postánkból

Az Iskolát kell építeni! 2000. november 13-i fórum résztvevői levélben fordultak Semjén Zsolt államtitkár úrhoz. Tájékoztatást és segítséget kértek, hogy a Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és a Szemere Pál Általános Iskola tulajdonosai között a végleges megállapodás mielőbb megzűlessen. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától 2001. január 4. keltezéssel a válasz megérkezett. A levelet szó szerint közöljük.

Nemzetközi Kulturális Örökség Minisztériuma
 Ügyiratszám: 6.3. 109 098/5/2001
 Egyházi Kapcsolatok Titkársága
 Tárgy: A Pécel, Kossuth tér 7.sz. alatti
 Egyházi Tulajdonrendezési Főosztály ingatlan ügy
 Ügyszám: Barkóciné Karóczkai Borbála

Egymást Segítő Egyesület
 2119 Pécel, Pihenő u. 2.

Tisztelt Egyesületi Tagok!

Dr. Semjén Zsolt helyettes államtitkár úrhoz érkezett megkeresésre válaszulva tájékoztatom, hogy a Magyar Katolikus Egyház javára 2011-ig rendezendő ingatlanok jegyzékén szerepel a női szerzetesrend Pécel, Kossuth tér 7. sz. alatti igénye.

Az egyházi ingatlanrendezés elmúlt tíz éve alatt számos alkalommal igyekeztünk közreműködésünkkel elősegíteni az önkormányzat és a rend közötti megállapodás létrejöttét. 1998-ban – az igény végleges jegyzékre történő felvétele előtt – sikerül a megállapodás kereteit meghatározni azzal, hogy az ingatlanigénylés módjában megegyeztek az érdekelt felek. Míserint az egyház csak az épület egy részét veszi át természetben, ez elegendő oktatási feladata ellátásához, az átadásra nem kerülő ingatlanrészért pénzübeli kártalanítást igényel.

Az önkormányzat a részben átadott és a jövőben átadandó ingatlanrész kiváltására – a város indokolt igényeit figyelembe véve – kártalanítást fog kapni.

Ismételt egyeztető bizottsági tárgyalásra abban az évben kerül sor, amikor a Katolikus Egyház kéri ennek az ingatlannak a rendezését.

A részletes megállapodás tervezet kidolgozása az önkormányzat és a rend feladata, ugyanis helyismerettel leginkább ők rendelkeznek.

Köszönöm az egyesület aktív közreműködését, és bízom abban, hogy mielőbb sikerül a mindkét fél számára megnyugtató megoldást megtalálni, ennek érdekében felajánlom szakmai támogatásomat.

Budapest, 2001. január 4.

Tisztelettel: Dr. Fedor Tibor
 főosztályvezető

Pécel Város Polgálmesterei Hivatala kérésére közöljük a 2001. január 1-től életbelépett pénzübeli szociális támogatások változásáról szóló tájékoztatót.

Tájékoztató

A családok támogatásáról szóló törvény alapján az állampolgárokat családi pótlék, iskoláztatási támogatás, gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás, anyasági támogatás illeti meg a törvényben meghatározott feltételek szerint.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségéről szóló törvény alapján 2001. július 1-től fogyatékosági támogatás állapítható meg.

A megváltozott munkaképességű személyek rehabilitációs ellátásairól szóló jogszabály értelmében keresetkiegészítés, átmeneti keresetkiegészítés jár.

Ezeket az ellátásokat eddig az Országos Egészségbiztosítási Pénztár és igazgatási szervei – a MEP-ek, valamint a foglalkoztatóknál működő családtámogatási kifizetőhelyek folyósították.

Az állami költségvetésből teljesített kifizetések átláthatóságának biztosítása új ellenőrzési lehetőségek kialakítása és működtetése érdekében 2001. január 1-től a fentiekben felsorolt ellátások megállapítását és folyósítását a területi államháztartási hivatalok (TÁH) veszik át. Január 1-től tehát a területi államháztartási hivatalokhoz kell benyújtani az érintett ellátások igénybejelentéseit, panasz és egyéb összefüggő beadványait.

A Pest Megyei Területi Államháztartási Hivatal pontos címe:

1052 Budapest, Semmelweis u. 13.

Ezen kívül továbbra is működnek a kirendeltségek és a szokásos ügyfélszolgálati helyek, ahol ezen ellátásokkal kapcsolatos ügyek intézhetők. Nem változik az ellátások folyósítása azon jogosultak esetén, akik családtámogatási kifizetőhelytől kapják az ellátásokat, ők jövőre is ott a szokásos módon kapják az ellátásokat.

A hatáskör változással kapcsolatos módosítások nem érintik a családtámogatási ellátások jogosultsági feltételrendszerét azzal a két kivétellel, miszerint a 18. életévükig gyámság alatt állók - amennyiben középfokú oktatási intézményekben tanulmányokat folytatnak - a továbbiakban a saját jogukon jogosultak iskoláztatási támogatásra. A másik változás pedig a beteg gyermekek után járó családi pótlék összege, amely 10.500 Ft-ra nő.

TARTALOM

A Ráday Pál Gimnáziumról 3

Interjú Teleki Gyula
 alpolgármesterrel 5

Péceli Gyógyítók 6

Gyógyuljunk lomávall 7

Egészséges életmód 7

Barátság, szerelem, hivatalás 8

A riport 9

Teréz Anya díj 10-11

„Tűzoló leszel, s kalona...” 12

Akik sötétben is látnak 13

Az esendőség méltósága 14-15

A tavaszi ültetés megtervezése 16

A végrendelet 17

A péceli Ráday kastély
 története 18-19

Az önkormányzás mint érték,
 feladat és felelősség 20

Az ipari park tervel Pécelen 21

Hallgatni arany? 21

A város peremén 22

Mi lesz környezetünkkel
 2001-ben? 23

A tájfutók sikerei 2000-ben 24

Az erdő lilkai 25

Rejtvény 26

Kalendárium, üzenetek 27

Következő számunk tartalmából:

- Megkérdeztük a kistérségi hulladékgazdálkodásról Dr. Tóthné Pacs Verát
- Középpontban: az önkormányzatiság
- Teréz anya-díjasaink bemutatása
- Interjú Hódosi János úrral, az ÉPÍTŐVEL
- Egyszer egy évben a nőkről
- Címlaptörténet: Pannonhalmi Zsuzsa keramikus művész

A Ráday Pál Gimnázium

A város szívében álló gimnázium 1962. óta oktatja, neveli a péceli és a környékbeli fiatalokat. Az elmúlt közel 4 évtized alatt több száz „érett” diákot bocsátott útjára. Településünk büszkesége az intézmény, sok lelkes péceli polgár harcolt, dolgozott a létrehozásáért, fennmaradásáért. Az iskola jelenleg is a város tulajdona, de 2000-től az önkormányzat megyei fenntartásra adta át. Az iskola életéről beszélgettünk Lestyán Péter igazgató úrral.

– Milyen változásokat okozott a gimnázium életében, gazdálkodásában az, hogy megyei fenntartású intézménnyé vált?

– Annakidején ez a döntés nagy vívódást okozott a város vezetésének. Hiszen egy város többek között attól város, hogy középiskolája van. Akkor olyan kilátástalan volt az önkormányzat anyagi helyzete, hogy nem tudta biztonságosan vállalni az iskola fenntartását. Így került sor az átadásra, amely gördülékenyen ment, szakmailag és tartalmilag semmilyen változást nem jelentett. A megyei vezetéssel nagyon jó kapcsolatunk van, bár ez a kapcsolat nélkülözi azt a bensőségességet, ami megvolt a városi vezetéssel.

A megye sincs jelenleg sokkal jobb anyagi helyzetben, mint az önkormányzat, de neki törvényi kötelezettsége az iskola fenntartása. Ez az állapot nem feltétlenül végleges, az önkormányzat anyagi megerősödése esetén, semmi akadály nincs annak, hogy a gimnáziumot visszavegye helyi fenntartásra.

– Az iskola emelt szintű képzéseket is tart. Mely tárgyak oktatására helyeznek nagyobb hangsúlyt?

– Az anyanyelv, az idegen nyelvek, a matematika és a számítástechnika tárgyak oktatása kiemelt és magas szintű. Ezeket a tárgyakat csoportbontásban és emelt óraszámokban tanítjuk. A nevelésben fontos eredményünk az, hogy családias légkört sikerült teremtenünk, szívén járunk hozzá a diákok. Jó tanár- és diákközösségek alakultak ki. Nagy hangsúlyt fordítunk arra, hogy a diákok olyan értékeket kapjanak tőlünk, mint a család-szeretet, emberszeretet, hazaszeretet. Megtanulják, hogy mit jelent közösségben élni, egymást segíteni, megbecsülni. Megtanulnak tartozni egy közösséghez, egy városhoz, a hazához.

– A gimnáziumi tananyag mellett fakultatív tárgyakat is oktatnak. Mít választhatnak a diákok?

– A 11. és 12. félévtől biztosítunk erre lehetőséget. A legismertebb és legnépszerűbb a számítástechnikai képzés. Az érettségi után a tanulók középfokú szoftverüzemeltetői szakmai képesítést szerekelhetnek, melyről oklevelet is adunk. Iskolánknak vizsgáztatási jogosítványa, ahogy manapság mondják akkreditációja van. 2001. szeptembertől a levelezők számára is szeretnénk indítani 400 órás képzés keretében. A másik népszerű fakultáció az utazás és turizmus, amely nemcsak idegenforgalmi ismereteket ad, hanem sok mindent magában foglal, a falusi turizmustól a kongresszusi turizmusig. Nyáron a gyerekek szakmai gyakorlaton vesznek részt, ezt a tárgyat választgatják érettségi tárgynak is, a vizsga után pedig tanúsítványt kapnak róla. A megszerzett ismeretek alapot nyújtanak arra, hogy ilyen szakmai területen helyezkedjenek el, és tovább képezzék magukat. Legrégibbi képzésünk a kémiai anyagvizsgálat, mely laboránsi képesítést ad, ezen kívül közgazdasági ügyintéző és fényképzési ismeretek fakultáció közül választhatnak tanulónk. Ezeket a kiegészítő képzéseket azért indítottuk, hogy végzett diákjainknak nagyobb esélye legyen a munkaerőpiacon.

– Terveznek-e változtatást a 6 osztályos gimnáziumi képzésben?

– Ez a képzési forma változatlanul marad továbbra is. Évekkel ezelőtt országos szinten volt vita arról, hogy a 4 évfolyamos, a 6 évfolyamos vagy a 8 évfolyamos gimnáziumi oktatás életképes-e. Mára kiderült, hogy mindegyik, tehát nincs kizárólagosság. Igaz, hogy a mai oktatási kormányzat inkább a 4 évfolyamos gimnáziumi képzést preferálja, de a meglévő 6 és 8 évfolyamos képzéseket is támogatja, legfeljebb újakat nem nagyon engedélyez. A 6 és 8 évfolyamos gimnáziumi képzés, egy minőségi képzésnek a lehetősége. Vannak diákok, akik korábban érnek, és bevihetők egy ilyen rendszerbe.

– Hány diákja van jelenleg a gimnáziumnak, és milyen a péceliek aránya?

– Levelező diákjainkkal együtt 540 fő tanul nálunk. A péceliek aránya hosszú évekre visszamenően 50 % körül van. Egy ilyen lélekszámú település, mint Pécel, különösen ebben a szituációban, Budapest közelében, nem tud eltartani egy középiskolát. Járnak hozzá diákok Isaszegről, Gödöllőről, a XVII. kerületből, mi úgy mondjuk, hogy beiskolázási körzetünk van. Természetesen azt szeretnénk, ha minden tehetséges péceli diák

hozzánk jönne, de ez nem lehetséges, hiszen szabad iskolaválasztás van.

– Milyen a végzős diákok továbbtanulási aránya?

– Évről évre összeállítják a rangsort a középiskolák között, hogy a felvételinél hogyan szerepeltek a diákok. A 900 magyarországi középiskola közül mi a 240. és a 310. hely között vagyunk, tehát a mezőny első harmadában. Mi nem tudunk és nem is akarunk versenyezni a budapesti elit gimnáziumokkal. Az érettségi mindenütt ugyanannyit ér, nincs megkülönböztetve, hogy hol szerezte a diák. A mögötte lévő tudás esetleg nem egyforma, ez kétségtelen. Az érettségiző diákok valójában nem mindig érettek szellemi és fizikai értelemben. Nagyon sok anyanyi lány és apányi fiú érettségizik, holott szellemileg, értelmileg gyerekek még, és esetleg csak évek múlva lesznek alkalmasak egy főiskolai vagy egyetemi képzésben való részvételre. Így van ez a levelező tagozatos hallgatóinkkal is. Ők korban szinte alig különböznek a nappali tagozatos diákoktól. Eltelt pár év, és ráébredtek arra, hogy a szakma nem elég, szükségük van az érettségire is.

– Milyen eredményei vannak a gimnáziumnak, amire büszke?

– Büszke vagyok a kollégáimra, nagyon szeretem őket, nagyszerű emberek, rendkívül jó csapatot alkotnak. Büszke vagyok a diákjainkra, akik közül sokan jelentős eredményeket értek el országos tanulmányi versenyeken, sportversenyeken, zenei téren. Ezek egyéni eredmények, melyeket az iskola nem sajátít ki magának, természetesen segíti, támogatja tehetséges diákjait.

– Igazgató úr 10 éve vezeti a gimnáziumot. Hamarosan újra választás lesz, kíván-e indulni az igazgatói tiszttségért?

– Igen, szeretnék még egy ciklust végigvinni. Úgy gondolom, hogy hosszabb idő kell ahhoz, hogy egy vezető a terveit meg tudja valósítani, alkotóerejét ki tudja bontakoztatni. Az elmúlt tíz év alatt valósult meg a 6 osztályos rendszer, ez alatt tisztáztuk az emelt szintű képzéseket. A következő öt évre is vannak terveim, amiket szeretnék megvalósítani. Remélem a fenntartók és főként a kollégák megtisztelnak bizalmukkal.

– Kívánjuk, hogy így legyen, további alkotóerőt kívánunk terve megvalósításához! Köszönjük a beszélgetést.

Pécel Város középtávú fejlesztési koncepciójának irányelvei:

1. A Kelő lakópark mellett ipari terület is található, ezért a felparcellázott lakóterülettől északra, nyugatra és délnyugatra eső területeken ipari vagy lakóépületek betervezése szükséges a rendelkezésre álló 40-60 ha-on. Az autópálya is a terület közelében halad el, valamint a Barátság köulaj vezeték is áthalad az adott területen.

2. A település északi részén a Wesselényi utcától az Újtelep felé a Várhegy teteje és Erzsébet stny. közötti terület kiválóan alkalmas lakótelek kialakítására hosszabb távon. Vízellátását a Vízmű szerint a Gyár u-i tározótól lehetne ellátni a felső részen. Ennek a területnek a nagysága kb. 30-50 ha.

3. A Várhegy terület mellett helyezkedik el az Újtelep két völgye is melynek betervezését szintén javasoljuk. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a település rendezési terv elfogadása után az Újtelepet belterületbe kellene vonni. A belterületbe vonáshoz az önkormányzatnak fel kell készülni megfelelő infrastruktúrával, tervekkel stb. A két völgyben 3000 nm-nél kisebb telkek későbbi kialakítását nem javasoljuk, mivel a ligetes hangulatát a területnek nem volna szabad elveszítene, valamint a meredek domboldalak, ha belterületbe vonásra kerülnek, értelmetlenül sűrűn lakottá válnának. A két völgyben kialakítandó terület összesen elérheti a 60-80 hektárt, ha 3 km-es mélységgel számolunk.

Az északi részhez tartozik még az Újtelep alatt lévő kb. 7-10 ha-os terület, melyen halastó és lakóterület kialakítása lehetséges. A terület tulajdonosa megkereste az Önkormányzatot, hogy miképpen tudna együttműködni velünk. Bizonyos közművek kiépítése a föld tulajdonosával célszerűnek látszik, ez által az Újtelep völgyének későbbi közművesítése olcsóbbá válhat.

4. Az északi településrész közlekedésének javítása végett mindenféleképpen célszerű lenne a Rákóczi út és Rákosliget közötti földút helyett aszfalt út kialakítása. A Szondi út folytatásaként Nagytarcsával való összekötése, mely út csatlakoztatná egyúttal a M0-t és M3-t is. Az Újtelep fejlesztése esetén célszerű az Erzsébet stny-tól a gödöllői fő út közötti utat kiépíteni a közművek megépítése után.

5. A déli településrésze átérve a nyugati részen a Határ utca és a közigazgatási-határ közötti területen a Hódosi féle ipari parktól dél felé egy kb. 60-80 ha-os ipari terület kialakítása szükséges. Az ipari terület mely elsősorban elektronikára, stb-re épülhet az önkormányzat gazdasági stabilitásának jelentős tényezője lehetne, valamint a helyi polgároknak nem kellene nagy mértékben Budapestre bejárni dolgozni. Hódosi János úr által megépített magán ipari parkot nagyra értékeli a Gazdasági Minisztérium is, és annak bővítése az önkormányzat érdekét is szolgálja.

6. Az 1980-as évek végén a tanácsi rendszer parcelláztatta az Apáca hegyet, mely mára részben beépült. Az Apáca hegyre felvezető aszfalt úttól jobbra eső területek, valamint a Levendula utca vége, a Baptista Temetőtől a József Attila úti víztározó felé, a Csatári dűlővel egyetemben a mellékelt rajz szerint, hosszabb távon kb. 60 ha-os ideális lakópark alakítható ki több ütemben. Ezen területbe esik a nevezett 24 ha-os földterület is, melyet a lakosság már

főljánlott az önkormányzat részére megvásárlás céljából.

7. A Maglódi út bal oldalán ha Maglód felé nézünk két erdő között mintegy 70 ha-os terület állna jelenleg is az önkormányzat rendelkezésére, termál program és lakóházak építésére. Ehhez a területhez szervesen csatlakozik a Zsigmondi utca végétől a Maglódi uttal párhuzamosan a kis erdő mögötti 30-50 ha-os terület, mely szintén ideális lakóterületnek.

8. Az előbb említett 70 ha-os területtel szemben az önkormányzat Maglódi úti záportározójától délre jelentős terület áll még rendelkezésre, mely mélyebb fekvésű és az MO-hoz viszonylag közelebb van. Ezen terület fejlesztéséről akkor eshetne szó, ha valamilyen nagyobb kereskedelmi cég a 31-es főút közelében ezen területen akarna letelepedni. Szép fekvésű terület áll még rendelkezésre üdülő és lakóparknak hosszabb távú elképzelések esetére a Döggkúton túli területen, mely szintén a Maglódi út bal oldalán helyezkedik el.

Az önkormányzat keleti területén Kovácslapostól kifelé tájvédelmi területek találhatók,

melynek fejlesztése csak az illetékes hatóságok illetve környezetvédelmi Minisztérium engedélyével lehetséges. Korábban a Kovácslaposban kívántunk Termálprogramot megvalósítani, de a szükséges engedélyeket megszerezni nem tudtuk. Ezen pontban említett területek nem javasoltak az irányelvek közé betervezni.

A képviselő-testület 2001. január 17-i határozata

Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadja a Pécel város középtávú fejlesztési koncepcióját a mellékelt térkép kivonatok szerint és az azokban megjelölt ipari, lakóházépítési övezetek, valamint üdülő és termál program megvalósítása céljából. Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy a település fejlesztési koncepcióját és a település rendezési-tervét elkészítő tervezővel a szerződést aláírja. A tervező személyének kiválasztására a Pénzügyi és Műszaki Bizottság hatalmazza fel, maximum 9 millió forint összeg erejéig. A szerződés aláírását követően a 2001. évi költségvetési rendelet tervezetbe a konkrét összeg beépítendő.

Pécel Város Önkormányzat Képviselő-testületének ülése

Időpont: 2001. január 17. 17.00 óra

Helyszín: Polgármesteri Hivatal Tanácskozó terme

Napirendi javaslat:

1. Polgármesteri beszámoló a két ülés közötti időszakról

előadó: Márkus János polgármester

2. A Pénzügyi és Városgazdálkodási Bizottság előterjesztései:

2/1. Pályázat benyújtása a KVM-hez lakossági ivóvíz és csatornaszolgáltatás támogatására

2/2. Pécel város középtávú fejlesztési irányelveinek megtárgyalása

2/3. Csatornatársulatba be nem lépő polgárok utólagos díjfizetésének kérdése

2/4. 24 ha-os külterületi szántó belterületbe vonásának kérdése, megállapodás tervezet megtárgyalása

2/5. József Attila utcai víztározó területének vásárlása és bővítése

2/6. Köztisztviselők és polgármesteri illetményalap meghatározása 2001. évre vonatkozóan

2/7. KHT Közhasznú szerződésének megtárgyalása és SZMSZ-ének módosítása

2/8. A 20/2000. (IX.20.) rendelet módosítása a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény végrehajtásával kapcsolatos szabályokról

2/9. A Kastély Vendéglő bérbeadásának kérdése

2/10. Ferenczi József és István kérelme

2/11. Gresszing Mária bérlakás kérelme

2/12. Balatoni László lakbér és vízdíj hátralék ügye

2/13. Védőnői szolgálat számítógép és szoftver igénye

2/14. Prókai Imre törzsparancsnok tiszteletdíjának emelése

2/15. Sarlós Imre kérelme

2/16. Megyei Önkormányzat és Pécel Város Önkormányzata által finanszírozott március 15-i ünnepség költségei

2/17. Hajdú Jánosné területvásárlási kérelme

2/18. Óvoda előkészítő munkálatok és Talapa János szerződésének kérdése

Előadó: Klász László Pénzügyi és Városgazdálkodási Bizottság elnöke

3. Javaslat Gyöngyi Ferenc rendőrőrs parancsnokká történő kinevezésére

Előadó: Márkus János polgármester

4. Bizottsági elnök választás és bizottsági tag visszahívása

Előadó: Teleki Gyula alpolgármester

Zárt ülés keretében:

Szociális fellebbezés

Időpont: 2001. január 30. 17.00 óra

Helyszín: Polgármesteri Hivatal Tanácskozó terme

Napirendi javaslat:

1. Polgármesteri beszámoló a két ülés közötti időszakról

Előadó: Márkus János polgármester

2. Jegyzői pályázatok elbírálása

Előadó: Márkus János polgármester

3. A Pénzügyi és Városgazdálkodási Bizottság előterjesztései

3.1. Önkormányzati pályázatok benyújtásának megtárgyalása

a) Városi televízió stúdió létesítése

b) Informatikai rendszer kiépítése a Polgármesteri Hivatalban

c) Önkormányzati bérlakások építése

3.2. Dr. Frenyó V. László kérelmének és ajánlatának megtárgyalása

3.3. Pécel Város Önkormányzatának 2001. évi költségvetési rendelet-tervezetének megtárgyalása

Előadó: Klász László

4. SZMSZ módosítás és bizottságok átalakítása

Előadó: Márkus János polgármester

5. Zárt ülés: Szociális fellebbezések elbírálása

Pécel város Önkormányzat testületi-ülésének 2001. január 17-én több napirendi pontja fontos, a polgárokat érintő kérdéseket tárgyalta meg. 2001. január 15-i Pénzügyi- és Műszaki Bizottság összehívott ülésén Teleki Gyula alpolgármester Pécel város közép-távú fejlesztési tervét terjesztette a bizottság elé. Erről és a területen kiépítendő kábeltelevíziós hálózatról – számos érdeklődő kérésére – kérdeztük meg hivatalában az alpolgármester urat.

Szívélyesen és mosolygósan fogadott.
– *Hogy érzi magát, mint alpolgármester?*

– Azt hiszem, hogy jelentősen könnyebb, mint az előző években. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy képviselőtársaimmal együtt törekszünk a békés munkára. Nincsenek komoly ellentétek. A képviselő-testületi ülések előtt egyeztetünk a fő kérdésekben. Ha mégis nézeteltérés lenne, akkor levesszük a napirendről, ne alakuljanak ki a polgárokat a régmúlta emlékeztető helyzetek. A hosszabb távú béke alapjait szeretnénk lerakni, aminek eredménye a város polgárainak javát szolgálja. Amúgy sem könnyű a gazdasági, pénzügyi gazdálkodása az önkormányzatnak. Nagyon össze kell tehát fogni, és ebben a képviselők példát szeretnénk mutatni, hisz jelentős eredményeket szeretnénk elérni ebben az évben és hosszú távon.

– *A kábeltelevízió kiépítése a Monortel le kötött megállapodásban foglalt határidő szerint valósul-e meg?*

– A Monortel az általa kiadott tájékoztató óta nem adott írásbeli tájékoztatást. Amit tudunk az, hogy húsvéig kiépíti a kábeltelevíziót a lakosság részére. Ha konkrét információink lesznek (pl. milyen formában és hol kell befizetni), tájékoztatni fogjuk a lakosságot.

– *Miért nem a Digitel kapta meg a megbízást? Néhány család már évekkal ezelőtt náluk fizetett be kábeltelevízióért.*

– Ez közel 300 embert érint. A befizetett összeget már többen visszaigényelték, mivel a Digitel - sajnálatos módon - nem építette ki az 1996-ra ígért kábeltelevízió hálózatot. Ezért döntött úgy a képviselő-testület, hogy egy jobb kondíciókat kínáló társaság kapja meg a megbízást.

– *Mik a testület jelenlegi és távlati tervei?*

– A testület még nem döntött a 2001. évi költségvetéséről. Ezt jelenleg a jegyző állítja össze. Első az intézmények működésének biztonságos ellátása. Ezután, a pénzügyi lehetőségek ismeretében a bizottságok tárgyalnak a fejlesztésről.

Az ivóvízhálózat bővítésére, hogy nyáron ne legyen vízhiány, konkrét intézkedések történtek. A megalakuló csatorna társulat környezetvédelmi program, amit az állam is támogat. Erre az önkormányzatnak a társulat részére a pénzt biztosítani kell. Az utépítésekre is je-

lentős összeget szeretnénk fordítani.

Elmondhatom, alapvető terv az új Szemere Pál Általános Iskola építési tervét elkészíteni ebben a tanévben. A következő évben az építésnek is el kellene indulni, ha az állam már végre mellé teszi a tartozását, és ha a kárpótlási összeg is meglenne, korszerű, modern iskola épülhetne.

– *Az utépítésre visszatérnénk?*

– Az önkormányzat testülete az utépítést társulási formában szeretne volna megvalósítani. Ennek reális esélye nincs. Talán az Apáca hegyen tudjuk megvalósítani. A város többi területén díjtalanul fogja folytatni az önkormányzat az utépítést. Ennek az lesz a következménye, hogy egy-két év alatt nem tudjuk befejezni, mert nincs meg az anyagi forrás. Úgy gondolom, hogy ennek gyorsabb ütemben kellene folytatódni.

– *Egy távlati kérdés, amiről már tárgyalt a testület: 24 hektáros külterületi szántó belterületbe vonásának kérdése. Ha megvalósul, mire szeretnék a területet felhasználni?*

– Ez egy része az önkormányzat közép-távú fejlesztési koncepciójának. 2002. év végéig egy új településrendezési terv elkészítését írják elő a törvények. Ennek megfelelően fejlesztési koncepciót kell meghatározni, amelyhez az illetékes szakhatóságok jóváhagyása és egyetértése szükséges. Ez az elkövetkezendő 10 évre szól. Ipari területek, lakóparkok helyét is mutatja. Ezt az általános koncepciót a testület a lakosság elé fogja tární. Ebben a tervben szerepel a 24 hektáros terület hasznosítása. A terv elkészítését az tette szükségessé, hogy Pécel időben kapjon engedélyt a területek fejlesztésére. Ezt sürgeti az a kissé erőszakos fővárosi javaslat is, hogy az agglomeráció területén moratóriumot akarnak elrendelni. Azt akarják elérni, hogy sem ipari, sem más célra belterületbe vonásra ne kerüljön sor. Mi minden esetre a fejlesztési tervet eljuttatjuk a szakhatóságokhoz.

– *Nem félnek-e attól, hogyha még több lakóparkot alakítanak ki, még rosszabb lesz a város víz, csatorna, út és közlekedési helyzete?*

– Én általában nem vagyok híve, hogy még több lakóterület épüljön ki. Az ipari parkok eladásából – a már megépültet igen jól működteti Hódosi úr – eltarthatják majd a várost. Így nem kell a lakosságot további adókkal súlytani. A belte-

Interjú Teleki Gyula alpolgármesterrel

riület zsúfoltsága talán nőni fog, de a lakosságot nem érintené infrastrukturális gond. Ugyanis akik letelepednek az épülő lakóparkokban, a teljes közmű építési költségét viselni fogják. Tehát a városnak több előnye lehet, mint hátránya.

– *Kérem, röviden foglalja össze a sűrűs, azonnali feladataikat!*

– Az iskolaépítési terv mellett tervezet készítettünk a Petőfi Sándor Általános Iskola egyik szintjének kialakításáról, ami 15 millió forintos munka volna. A Nyitnikék Óvoda tetőtér kialakítása 30 millió forint. A Zeneiskola tetőfelújítása, a Szivárvány Óvoda tetőtér beépítése is fontos feladat. Ezek mindegyike több 10 millió forintos beruházások. Hogy mi valósul meg, azt a testület fogja eldönteni. Egy nagyobb beruházáshoz, a termál program megkezdéséhez a terület rendelkezésre állna, csak a pénzügyi fedezetünk hiányzik.

– *Akkor a következő kérdésem a fenti-ekből adódik: a fejlesztéseket miből szeretnék megvalósítani? Netán adókból, avagy pályázatok útján, vagy további területek értékesítéséből?*

– Új adót nem, emelést sem szeretnénk meglépni. A már eladott telkekből – ami most realizálódik – körülbelül 300 millió nettó bevétel megmaradhat, valamint az előző kérdésében említett 24 hektáros terület várható eladásából. Nem szeretnénk adókat a város polgáraitra terhelni és ez szerintem már egy kicsit a testületnek a pozitív irányú szemléletváltását is tükrözi.

– *Ezt őszintén reméljük. Köszönöm a beszélgetést. Kívánok minden jót és kitartást a tervek megvalósításához!*

Ugi-Rác Erzsébet

Péceli Gyógyítók

Sorozatunk következő részében dr. Vizsoly Tibor főorvossal beszélgettünk, aki 45 éve körzeti orvos településünkön. A közel fél évszázados gyógyító munka után sem vonult vissza, ma is aktívan dolgozik magánrendelőjében.

– Doktor úr, mióta él Pécelen?

– Kilenc éves voltam, amikor 1939-ben családommal a faluba költöztünk. Itt jártam elemi iskolába, majd Pestre kerültem gimnáziumba, később egyetemre.

– Miért választotta az orvosi hivatást?

– Rokonaim között nem volt orvos, akitől ennek a szakmának a szeretetét láttam volna. Azért választottam ezt a foglalkozást, mert ez állt hozzám a legközelebb. Édesapám megbecsült agrárszakember volt, tízgyermekes családban nőt fel, édesanyám pedig nyolcgyermekes polgári családból származott. Drága szüleimre a mai napig is sokan emlékeznek. Nagy szeretetben, összetartásban élt mindkét család. Végzett orvosként két évig Nagykanizsán dolgoztam. Nagyon szegény voltam akkoriban, egy kerékpárom, egy óram és két ruhám volt összesen. A második világháborúban szinte az egész családomat elveszítettem, mindennünk odalett.

– 1956 óta rendel Pécelen. Milyen körülmények között dolgoztak akkoriban az orvosok?

– Tóth főorvossal ketten láttuk el a körzeti orvosi teendőket. Sokkal hosszabb rendelési időben dolgoztunk, hiszen naponta 50-60 beteget kellett ellátnunk. Kevesebb volt az adminisztráció, így többet tudtunk a betegekkel foglalkozni. Amikor 1956-ban elkezdtem dolgozni, biciklivel jártam a körzetet, ami akkor

a fél falut és a környező tanyákat jelentette. Később, 1957-ben vásároltam egy Simson motorkerékpárt. Ez csodálatosan megkönnyítette tavasztól őszig a közlekedést. Az első autóm, egy Trabantot 1961-ben sikerült megvennem.

– Lakásán egy jól felszerelt rendelőben fogadja betegeit. Mióta működik ez a rendelő?

– Ebben a rendelőben azóta dolgozom, mióta körzeti orvosként Pécelre kerültem. Mindig szerettem itthon rendelni. Számomra sokkal családiasabb volt itt fogadni a betegeket, mint a központi rendelőben, ahol 1979-től 1995-ig dolgoztam.

– Véleménye szerint, hogyan lehetne segíteni az egészségügy jelenlegi nehéz helyzetén?

– Ez egy nagyon nehéz és összetett probléma. Az elmúlt években az egészségügyi tárca nem tudta az egészségügy érdekeit megfelelően képviselni és érvényesíteni. Teljes mértékű privatizációt kellene megvalósítani az alapellátásban, ez jó lenne a betegeknek és az orvosoknak egyaránt.

– Az elmúlt évtizedek alatt rengeteg szakmai és emberi tapasztalatot szerzett. Milyen értékeket tart a legfontosabbnak?

– Orvosként a legfontosabbnak a jó egészséget tartom. Ez az, amit az embe-

rek nem becsülnék, nem őriznek meg. Magyarországot is elérte a jóléti társadalom szele, egyre több az elhízott, cukorbeteg ember. Szaporodtak a szív- és érrendszeri megbetegedések és a rákbetegségek. Sok ember él mértéktelenül és ez nem vezet jóra.

Emberileg a szeretetet, a harmóniát, egymást megbecsülését tartom a legfontosabbnak. Az anyagiak nem túl lényegesek, amikor meghalunk üres zsebbel megyünk el, semmit nem vihetünk magunkkal. Számomra a legfontosabb a békeség, a családi harmónia, ezt a magánéletben sikerült megteremtmem. Feleségem is orvos, s mi nagyszerűen megértjük egymást, szakmailag is támaszai vagyunk egymásnak. Nagyon büszke vagyok a fiamra, aki szintén ezt a pályát választotta.

– Mi a titka annak, hogy ilyen remekül megőrizte fizikai és szellemi kondícióját?

– Mindig igyekeztem egészségesen élni, soha nem dohányoztam, nem fogyasztottam alkoholt. Igyekeztem harmóniát teremteni az életemben.

– Milyen további tervei vannak?

– Dolgozni szeretnék, amíg erőm és egészségem engedi. Nem tudok visszavonulni, mert a hivatásom tölti ki az életemet, ez a hobbim is egyben. Nem vállalok sok beteget, de őket igyekszem lelkiismeretesen ellátni.

– Kívánjuk, hogy még sok évig egészségesen éljen és dolgozzon!

Bohácsné Vilimek Ágnes

Házasságkötés előtt

Előadások 2001 tavaszán

kedd esténként 18⁰⁰ órai kezdettel a Biblia Szövetség székházában
(Pécel, Kálmán tér 2/b)

Előadó: Dr. Pálhegyi Ferenc

Február 6.

Mások-e a mai fiatalok, mint szüleik, amikor ők fiatalok voltak?

Február 13.

Mit kezdjek testi vágyaimmal?

Február 20.

Valóban kijelöl valakit számomra az Isten?

Február 27.

Fel kell-e készülni a házasságra, s ha igen, pontosan mire?

Március 6.

A szeretet három rétege

Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Gyógyuljunk tornával!

Szeretnék rendszeresen cikket írni az ESE Híradó kulturális és közéleti folyóiratába.

Témáim a leggyakoribb mozgásszervi betegségek és azok lefolyása, tünetei és kezelése.

A következő betegségcsoportokról, témákról szólnék az elkövetkezendő számokban: csontritkulás (osteoporosis), tartáshibák, gerincpanaszok gyermek és pubertás korban (schauermann, scoliosis), gerincsérv (discus hernia) és degeneratív ízületi gyulladások (oxartrosis, gonartrosis) kezelése, mind orvosi, mind fizioterápiái (gyógytorna, balneo-, ergo-, fizikoterápia) és természetes gyógymódok ismertetése.

Egy pár adatot említenék meg, ami tükrözi a mozgásszervi betegségek gyakoriságát. A mozgásszervi tünetekkel orvosnál jelentkező betegek száma magas, a lakosság 15-20 %-a, de sok olyan reumatológiai kórkép van, amivel nem fordulunk orvoshoz, ezért ez az arány akár 40-50 %-ra is tehető.

Ha a táppénzek számát nézzük, a harmadik helyen van a csontváz-izomrendszer betegségcsoport (14,3%). Megelőzi a légzőszervi betegségeket (17,3%) és a baleseteket (16,1%), aminek nagy része ugyancsak időleges vagy végleges mozgáskorlátozást okoz.

A csontrendszeri és izomrendszeri betegségek kezelésére, a funkció visszaállítására gyógyszeres, sebészi, fizioterápiái és pszichoterápiái módszereket alkalmazunk.

A mozgásszervi betegségeknél a hangsúly a megelőzésen (prevenció) van.

Fontos feladat a betegek egészségnevelése, elsősorban a veszélyességi tényezők (rizikó faktorok) csökkentése, megszüntetése.

Melyek ezek?

1. helytelen táplálkozás, szenvedélybetegségek,
2. mozgáshiányos életmód,
3. pszichés túlterheltség.

Helytelen táplálkozás

A ma „divatos” rendszertelen étkezési szokások nem tesznek jót a csontrendszernek és az izomrendszernek sem. Egyik tényező: az alapanyagok feldolgozása, finomítása következtében sokkal kevesebb a vitamin és az ásványianyagtartalom ételünkben, mint amennyit a szervezet igényel.

A csont építéséhez a szervezetnek megfelelő mennyiségű kalciumra, mangánra, magnéziumra, K vitaminra, D vitaminra, C vitaminra van szüksége.

Másik tényező: túl sok energiát veszünk magunkhoz étkezéskor. A túlzott szénhidrát(cukor)fogyasztás következtében testsúlyunk nő, és így a teherviselő ízületekre (csípő, térdízület) nagyobb erő nehezedik.

Mozgáshiányos életmód

Életünk nagy részét ülve, fekvve éljük le, és a munkánkat egyoldali terhelésben végezzük. Egyes ízületeket, izomcsoportokat túlterhelünk, ezzel a szerkezetük

majd a funkciójuk károsodik, megváltozik. Tünetei: meg-megszűnő, de főleg hideg hatására, időváltozásra, terhelésre jelentkező fokozódó, kínzó, nyilalló, hasogató jellegű fájdalom, szöveti duzzanat, mozgáskorlátozottság, kényszertartás, deformitás kísérheti.

Pszichés túlterheltség

A test és a lélek szoros kapcsolatban van egymással. Tartósan rossz pszichés állapot (stressz, szorongás, feszültség, ingerültség) számos testi betegség, elsősorban krónikus kórképek kialakulásában játszhat közvetlen vagy közvetett szerepet.

Az állandó vagy gyakori szorongás miatt megfeszülnek izmaink. A nyaki izmok esetében tartós fájdalomhoz, fejfájáshoz (agyi vérkeringési zavar) vezethet.

Ha panasz van, forduljon kezelőorvosához, gyógytornászához, mert az időben kezelt betegségek gyógyíthatók, vagy lefolyásuk lassítható.

Az orvostudomány fejlődésével az átlag életkor növekszik, de az aktív életkor nem nagy mértékben követi ezt.

Figyeljünk oda az egészségünkre, életünkre, nem mindegy, hogy hogyan éljük le, fájdalomakkal vagy aktívan, egészségesen.

A következő cikkemben a csontritkulás tüneteiről és kezelési módjairól fogok írni.

Szenégető Viktória
gyógytornász

Egészséges életmód

Az idei tél enyhe volt. Száz éves rekordok dőltek meg. E szélsőséges, rapszodikus időjárás a megszokottnál is jobban megviselte szervezetünket. Ha tehetik, használják ki a simogató napfényt, a friss levegő gyógyító erejét, amit évezredek óta hasznosít az emberiség. Ugyanígy a gyógynövények, a gyógyteák, a gyógyvizek jótékony hatását. A tiszta víz és a gyógyvíz ásványi anyagai szervezetünk számára fontosak. (Nátrium, kálium, kalcium, magnézium, vas, jód stb.)

Az étkezés létfenntartásunk alapja. Nem mindegy azonban – főleg téli és tavasz közeli időszakban –, hogy ételünket, italainkat hogyan készítjük el. Ha lehet, a zöldségféléket, a gyümölcsöket nyersen fogyasszuk a vitaminok nagyobb

bevitel érdekében. Ebben az időszakban csökken a C-vitamin bevitel, ezzel magyarázható a „tavaszi fáradtság”. Fő forrása a paprika, zöldségfélék, savanyú káposzta (nyersen), burgonya, gyümölcsök, csipkebogyó (tea), sütőtök. Ha ezeket fogyasztjuk, még ha veszítenek is frissességükből, akkor is többet érnek, mint a mesterségesen előállított vitaminkészítmények.

A vitaminok hiánya fáradtságérzetet, ízületi és izomfájdalmakat, fertőzésekre való hajlamot, rossz közérzetet okoz.

Most a tavaszi fáradtságot és a meghűlést jól kezelő fűszerekről és gyógytea alapanyagokról írok. Ritka az a fűszernövényünk, amelyből ne lehetne gyógyteát készíteni. A következő számtól, kedves

olvasó részletesebben írok e témáról.

Testünk felépítéséhez, egészséges működéséhez az energiát adó tápanyagokon kívül több életfontosságú tápanyagra is szükség van. Ezen anyagok szükségletét és egymáshoz való arányát a kiegyensúlyozott táplálkozás kielégíti. Az egészség olyan, mint egy pohár víz: sokan természetesnek tartják meglétét, és csak a hiányát veszik észre, sokszor későn.

Gondozzuk hát testünket, ügyeljünk egészségünkre a táplálék és a konyhatechnológiai eljárások helyes megválasztásával.

Jó egészséget kívánok önöknek a tavasz várásához.

Ugi-Rácz Erzsébet
élelmézőszervező

Barátság, szerelem, hivatás

Karácsony Sándor könyvét ezen a címen jelentette meg 2000-ben a Csökmei Kör, s ez volt a címe a Pécelen augusztusban tartott háromnapos pedagógiai konferenciának is. Az augusztusban tárgyalt kérdésekre a kör szokás szerint visszatért téli összejövetelén, ezt december 28-án tartották a Polgári Védelmi Oktatási Központ színháztermében.

Azt, hogy a címben foglalt három dolog nélkül nem teljes az élet, minden ember tudja. Különösképpen tudatosulnak az ezekkel kapcsolatos problémák a kamaszok, ifjak, illetve szüleik, nevelők előtt, amikor sorban eljön az idejük. Hányszor hallani aggódó szülőktől ilyesmiket: „...rossz társaságba keveredett a gyermekem, félreviszik, elvonják a tanulástól”, vagy: „...mióta az a lány/fiú elcsavarta a fejét, örökké csak vele van, nem használható semmi másra”, avagy: „...már 16/17,18 stb. éves, és még mindig nem tudja, mi legyen belőle, hová jelentkezzen érettségi után „ stb. stb. A pedagógusok szeretnék ezeket a rossz baráti köröket „szétbontani”, a szerelmespárokat szépen-csúnyán türelemre és illedelemre inteni, s figyelmüket természetesen főleg a pályaválasztási kérdésekre igyekeznek irányítani, több-kevesebb sikerrel. Maguk az érdekelt felek pedig, szüleikkel-tanáraikkal vagy egyetértésben, vagy nem, de barátkoznak, szerelmesek és a végén pályát választanak, azaz előkészítik azt a három közösséget, amelyben majd életüket tölteni fogják: a baráti, a családi, végül a munkatársi kört.

Karácsony Sándor, a pedagógia tudósa a barátságot, szerelmet, hivatást a felnőtté érés három, egymást követő stációjaként mutatja be könyvében. Az a felnőtt, aki személyiségének értékeit meg tudja osztani másokkal, adni tud a másik embernek. A kisgyermek a család védőburkában élve mindig csak kap másoktól, saját tevékenységének minden fajtája is csupán önmaga testi-lelki gyarapodását szolgálja. A növőfélben levő ember úgy közeledik fokozatosan a felnőtt állapothoz, hogy tartós, kölcsönösen gyümölcsöző kapcsolatot tud teremteni előbb a vele egyívásúakkal, azután, serdülőkorában, a másik nembeliekkel, majd ifjúkorában megtalálja leendő helyét a társadalom egészében.

(Karácsony eredetileg három külön tanulmányban tárta ifjú olvasói elé ennek a három fejlődési szakasznak a lényegét. A „Barátság és ifjúság” 1938-ban, a „Szeretlem és ifjúság” 1936-ban, a „Hivatás és ifjúság” 1942-ben jelent meg. A három

tanulmány együtt először szintén 1942-ben jelent meg egy kötetben, másodsor a Csökmei Kör kiadásában 2000-ben került az olvasóközönség elé.)

A három augusztusi konferenciánapon a jelenlevő pedagógusok, tudósok, lelkészek, szülők, kisebb és nagyobb diákok nem Karácsony könyvét recitálták, hanem életük barátsággal, szerelemmel, hivatással kapcsolatos problémáit boncolgatták.

A felnőtté váló gyermek-kamasz-ifjú számára ezek 1942-ben éppen úgy problémák voltak, mint ahogy azok a 2000-ben a felnőttkor küszöbére érők számára, s vélhetőleg 2050-ben vagy 2080-ban sem veszítenek aktualitásukból az akkori körökben.

Az is kiderült az előadások és viták végzetével, hogy Karácsony Sándor gondolatai e vonatkozásban is időtállóak, ezért klasszikusa a magyar pedagógia tudományának, és ezért forgathatják műveit haszonnal a mai tanárok, diákok, szülők is.

A pedagógiának vannak olyan területei, melyekben megkerülhetetlenek az erkölcsi kérdések, ilyenek a barátság, szerelem, hivatás is. Karácsony művében a való élet a Bibliához viszonyul, mert erkölcsi csúcsának ez az alapja, a tudósnak, ha valóban objektív, erről is vallania kell. Az ó- és újtestamentum relációjában mutatkozik meg, hogy a szeretetpedagógia (mármilyen pedagógiát pedig más alapon sem nagyon lehet elképzelni) sem nélkülözheti a normát, a kánont, a törvényt. Nem arról van szó, hogy a problémákat a törvény (Karácsonynál a Biblia ószövetségi törvénye) szigora oldja meg, Karácsony pedagógiája nem morálpedagógia, nem erkölcsi prédikációk gyűjteménye. Hanem arról, hogy a rosszat rossznak kell megismerni ahhoz, hogy a szeretet erejével választhassuk a jót. Megkerülhetetlen hát a szülők, nevelők, lelkészek, szóval mindazok felelőssége, akik az ifjúsággal életközösségbe kerülnek. Nem mindegy, hogyan és mit mondanak, az pedig főleg nem, hogy milyen példát mutatnak.

Ha a másik ember csak megkerülendő akadály, legyőzendő ellenfél, kéjtárgy, kényszerített vagy pénzen vett segédmunkás, akkor véglegesen szétbomlik a társadalom alapszövedéke (bomlási tünet sajnos már ma is túl sok mutatkozik), lehetetlené válik a társadalmi kooperáció, és ez előbb-utóbb az individuum, az egyén életét is lehetetleníti. Hogy ne így legyen, ahhoz példát kell mutatni, és vallani kell annak, akitől ez kitelik, a felnőttnek. A barátságok szétbontathatatlanok, de jóra fordíthatók, ha van, aki mutatja, merre! A szere-

lem gimnasztikai gyakorlatként praktizálva mindkét fél emberi méltóságát tapossa a sárba, de hatalmas lendítő erő az ifjú életében a másik féle ember teljesértékűnek való fel- és elismerése felé. Aki nem tudja, mi a paráznság, az azt sem fogja tudni, mi a hűség. Ha pedig nagyon sokan nem tudják majd, mi a hűség, túl sok gyermek nő fel igazi szülők nélkül, s válik ezzel egy életre jogfosztottá!

A pályaválasztás megoldhatatlan kérdés. Különösen az ma, amikor ennyi információ áll rendelkezésre egy-egy szakról, szakmáról, hogy az már a nullával egyenértékű, amikor a választásnak egyre inkább az a fő szempontja, hol lehet több pénznek keresni. A munkáját kedvel, szeretettel, szolgálatként végző ember oly ritka, s mégis más megoldás! Érdekes, hogy ezt ma leginkább a trénerok és sportriporterek tudják, amikor arról beszélnek vagy írnak: a csapat lelkesen játszott, küzdött stb. Pedig erről van szó, nem ártana ezt újra megtanulni a neveléssel hivatalból (talán hivatásból!) foglalkozóknak is.

A három augusztusi nap és a mostani decemberi összejövetel előadói, hozzászólói ezeket a kérdéseket járták körül.

Hogy megoldást, megoldásokat találtak-e?

Erre igennel csak nagyon tudatlan vagy nagyon öntelt ember válaszolhat, s az ilyen szülőnek és nevelőnek egyaránt alkalmatlan.

A megoldás a nevelésben mindig maga az élet, amit lehet élni becsületlenül is, becsületesen is. Karácsony tudománya ez utóbbira biztat mindenkit, a Csökmei Kör is ezt teszi a maga szerény eszközeivel.

A teljesség kedvéért ideírjuk az augusztusi illetve decemberi konferenciákon szerepelt előadók névsorát:

Kövendi Dénes dr. tudományos főmunkatárs, Fábíán Gyula író, Guba Lajos igazgatóhelyettes, Kéri Sándor dr. közgazdász, Vincze István lelkész, Kamrada Bernadett és Vass Nóra egyetemi hallgatók, Szabó Árpád dr. akadémikus a barátság témakörében.

Nagy Erzsébet dr. nyelvész, Jelenits István dr. piarista lelkész, Deme Tamás egyetemi oktató, Victor András dr. főiskolai tanár, Bene Sándor dr. tudományos főmunkatárs a szerelem témakörében.

Sándor Klára dr. főiskolai tanár, Bardócz László mérnök, Orosz Ferenc lelkész, Gellért Gyula lelkész, Fábíán Bertalan tanár a hivatás témakörében.

Heltai Miklós

A RIPOORT

NEGYEDIK 1X1

A riport az angol to report = jelenteni szóból származik. A szó eredete még korábbi. A latin reporto ige képes értelme: hírt viszek, hírt adok, jelentek. De az eredeti, első értelme: hazahozok.

A sajtóműfajokhoz tartozó írásművek, így a riport is:

- 1 – a világot magyarázhatják, vagy
- 2 – inkább ábrázolhatják.

A riportban van dialógus, miliőfestés, feszültségteremtés, késleltetés, fordulat, cselekmény, vannak benne képek, metaforák és így tovább, pontosabban: alig hiányozhat belőle bármi, aminek a novellában is helye van. Pontos és konkrét információ, valódi nevek, helységek, valóban elhangzott mondatok, megtörtént események; benne van az ellenőrizhetően konkrét valóság. Óriási különbség ez a novella és a riport között. Nem biztos tehát, hogy ha valaki jó novellát tud írni, az jó riportter is lesz. A valóság azért az, hogy nagy íróink, költőink kiváló újságírók, riportterek is voltak.

A riportert köti mestersége szabálya: nem idézhet hősétől mást, csak amit mondott, és amit ő akar mondani, azt is gyakran csak hősével mondathatja ki. A jó riport túlmutat a benne foglalt történeten. A novellistának ilyesmivel nincs gondja.

Ahhoz, hogy megértsük, mi is az igazi riport, a legjobb, ha megnézzük, mi nem az. Mi nem riport?

Nem riport a tudósítás, amely leír, közöl, regisztrál. Kiváló eszköz információ, szenzáció továbbítására, de „nem lát ki” a konkrét közölnivalóból, ellentétben a riporttal, amely felderít, kinyomoz, értékkel, általánosít. Nem riport az interjú. Akkor sem, ha a kérdésekben sok minden kiderül az interjúalany környezetéről, külse-jéről s hasonlójáról. Az interjúban végül is csak szavai alapján lehetséges az „embernek ember által való ábrázolása”. A riportban ennél sokkal több eszköz áll a rendelkezésre, a riportter játszi könnyedséggel ugrálhat időben és térben, egyetlen új bekezdéssel új világot is nyithat.

Nem riport a portré, amelyben ugyan kiválóan és sokféle eszközzel ragadható meg egy ember arca, de nem okvetlenül azzal az oknyomozó igénnyel, amely a riport sajátja. Nem riport a publicisztika. Akár vezércikk, akár belső cikk, akár kommentár – valamely jelenséget, tény eleméz, és ennek nyomán következtetésre jut. A publicisztika tehát polemizál, hiszen valaminek az állítása más valaminek a tagadását is jelenti egyben, s megfordítva. A riport nem eleméz, hanem

ábrázol, és készítőjének véleményét sejteti, sugallja. Lényege mindig és minden körülmények között az új jelenségek és összefüggések felfedezése, illetve rejtett-takargatott cselekedetek és következményeik kiderítése.

Nem riport az útleírás sem. A riportter lát és tudósít. Az ő feladata, hogy feltárja a témát. Ebben különbözik az útleírás-tól, amely szintén személyes élményt ad közvetlen formában.

Nem riport egyetlen irodalmi műfaj sem.

A riport „érdekes esemény vagy állapot felfedező bemutatása az eleven leírás és a társadalmi oknyomozás módszereivel”.

Mi a teendő a riportkészítés előtt, továbbá az anyaggyűjtés folyamán, s aztán, írás közben?

Az írás olvasással kezdődik. Lehetőleg mindent el kell olvasni a tárgyról, amit csak lehet. Hasznos, ha a riportra indulás előtt megismerjük az esemény előzményeit. A riportter az úgynevezett anyagfelvétel idejének túlnyomó részében emberekkel érintkezik. Beszélget, kérdez, meglátogat, elkísér, adatokat, dokumentumokat kér és így tovább. A riportter sok ember nyelvén tud beszélni, könnyen teremti kapcsolatát, bizalmat tud gerjeszteni maga iránt. Tud beszélgetni.

Tegyünk fel általánosító vagy bárgyú kérdéseket!

Például: „Mivel tölti a szabadidejét mostanában? Mi a munkahelyen a legnagyobb problémája? Megváltoztak az emberek, dolgok? Mi történhetett, ami miatt ide jutott? Min izgul? Minek örül? Mit gondol Istenről? Hisz-e a természetfeletiben? Mi a véleménye a halál utáni életéről?” Csak az a buta kérdés, amit nem teszünk fel. Beugrató kérdés lehet: „Ezen pontosan mit ért?”

Hallgassunk és figyeljünk! A jó riportnak csak tíz százaléka szól arról, amit valaki mondott. Ez a „gyorsíró” rész. A riport nagyobb részt az értekekre támaszkodik. Tehát használjuk őket!

Nézzük át a rendelkezésre álló dokumentumokat! Keressünk eredeti forrásanyagot!

A riportter célratörően, ámbár sokszor észrevétlenül tud beszélni, s – mert már most és mindig! – a riportjára gondol, nemcsak azt jegyzi meg, amit mondanak neki, hanem azt is, ahogyan mondják. A riportternek nemcsak tényekre van szüksége, hanem mindarra, amibe a valóság csomagolja őket: hangulatokra, indulatokra, illatra, fízre, szóhasználatra, tekintetekre, hangos és néma gesztusokra.

Meddig tartson az anyaggyűjtés? Erre

a kérdésre nem könnyű a felelet. De valahol határt kell vonni. Amikor a riportter már tudja, hogy mit tud elmondani a riportban ábrázolt valóságdarabkával, akkor már gyűjtőmunkája és annak lezárása is tudatosabbá válik.

Következhet a riportírás. Történet ezer van, recept egy se. Csak az biztos, hogy a témával terhes riportter fel kell hogy izdítsa magát az íráshoz a szenvedélyességnek arra a fokára, amelyen tárgyilagosan, megértően, higgadtan, tisztességesen, érdekesítően, fordulatosan, színesen, mélyen tud írni; úgy kelt érzelmeket, hogy nem érzelmes, úgy leplez le, hogy nem minősít. És szenvedélyes. A jó riportter borzasztóan sokat ad a riport hangvételeire. Hogy az az első pillanattól érdekes legyen, de ne túlságosan emelkedett.

Óriási a szerepük az írásjeleknek, és a bekezdéseknek. Az újságírásnak legfontosabb része és az újságnak tulajdonképpeni formája a riport. A jó riportternek kell, hogy nagy legyen az ismeretségi köre, és mindenféle társadalmi osztályban legyen egy-két embere, akihez bizalommal fordulhat.

A riportter:

1. Nem specialista. Általában mindenről tud, és minden érdeklő is, képes összefüggésekben látni és gondolkodni.
2. Tudatos a szerepvállalása, az ő hatalma a megmutatás, a kimondás, a ráebresztés hatalma. Az olvasók várják az írásait, őt hiteles forrásnak tartják.
3. Érzékeny, nem kopott meg az igazságérzete, van fantáziája, beleérző képessége.
4. Van szimata. Érzi, hova jön a labda, mikor és kitől.
5. Belső szabadság is jellemzi. Hogy se személyi haszon, se napi politikai érdek ne terhelje.
6. Vállalja önmagát. A riportter feltárja a valóságot, de megmutatja a riportert is.
7. A riportter ismeri az olvasóit.

Nos, kedves Olvasó! A sorozat célja az, hogy az erre egy kis indíttatást vagy hajlamot is érzők jó írók, újságírók legyenek. Mert hogy azt már tudjuk, hogy az íráshoz kitartás kell, ugyanis csak azt lehet megjelentetni, amit valaki megírt. Riportot írni nem könnyű, de nem is lehetetlen. Az viszont itt is igaz, hogy azt valakinek meg kell írni. Viszont nagy az újságírói szabadság, irányítható, alakítható a riport.

Tehát akkor riportra fel! A téma az utcán hever.

Durkó Sándor László

Teréz Anya díj

Talán emlékeznek még az 1998. március 15-i ESE házavató ünnepségre. Több százan jöttek el. A Petőfi Férfikórus, a Cimborá Zenekar műsora, szavaltatok, hálaadó beszédek és visszaemlékezések tették számunkra emlékezetessé ezt a napot. Ekkor adtuk át az Országos Foglalkoztatási Közalapítványnak is a Teréz Anya emlékérmét, mint a legtöbbet és legszebben segítő magyarországi szervezetnek.

A köszönet nemcsak a 22.210.000 Ft építési pályázati adománynak, hanem a „hogyan” nyújtott támogatásnak is szól. A „hogyan” az együttműködést, a megértést, a segítőkészséget, a kölcsönös érdek átérzését jelentette. Azt éreztük, hogy az OFA-nak is fontos, hogy sikerüljön. A közös siker az egymást segítés lelkségét közös ünneppé emelte.

A civil szervezetek nagyon sokat köszönhetnek az OFA-nak. A Teréz Anya díj egy főhajítás a megbecsülést is nyújtó adományozó szervezet, az OFA előtt. Köszönet a szép segítésért.

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítványt (az OFA-t) 1992-ben a Munkaügyi Minisztérium alapította, a foglalkoztatás elősegítése és a munkanélküliség csökkentése érdekében. Az Alapítvány 1997 óta működik a kormány és a Munkaügyi Minisztérium, illetve a Gazdasági Minisztérium közalapítványaként.

Az Alapítvány Alapító Okiratában rögzítetteknek megfelelően nem magánszemélyeket támogat, hanem olyan szervezeteket, amelyek közvetítésével az OFA alapításakor megfogalmazott fő célja elérhető.

Az OFA tehát olyan közalapítvány, amely a munkanélküliség csökkentése érdekében támogatást biztosíthat:

- nonprofit (civil) szervezetek foglalkoztatást elősegítő kezdeményezéseihez,
- tömeges létszámleépítés kezeléséhez,
- kísérleti aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök kipróbálásához,
- munkaügyi tárgyú kutatások megvalósításához.

Az Alapítványtól támogatást pályázatok alapján lehet kapni. A pályázatokat pedig az OFA által nyilvánosan meghirdetett pályázati felhívásokra lehet be-

Molnár Györgyné elnök (balról) és Székely Gabriella igazgató (jobbról)

nyújtani. Az OFA pályázati felhívásai az elmúlt években jellemzően a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű rétegek helyzetének javítását célozták meg, „közvetítő” szervezetként pedig általában a nonprofit/civil szervezeteket jelölt meg.

Az OFA elmúlt évi pályázati felhívásai azért szólították meg elsősorban a civil szervezeteket, mert az Alapítvány azt tapasztalta, hogy elsőként e szervezetek próbáltak reagálni a hazai nyílt munkanélküliség megjelenésével felmerülő igen fontos társadalmi problémára. Azoknak a civil szervezeteknek szóltak az OFA pályázati felhívásai, amelyeket a helyben jelentkező foglalkoztatási

feszültségek oldására alakítottak ki, a helyi lehetőségek ismeretében.

Az OFA-tól támogatást azok a programok kaptak, amelyek hátrányos helyzetű munkanélküliek számára komplex modell értékű projekteket dolgoztak ki, és vállalták azok egy-két év alatti sikeres megvalósítását.

Az OFA által e területen eddig támogatott programokra jellemző volt, hogy speciális/alternatív munkaerőpiaci szolgáltatás nyújtásával, tartós foglalkoztatás biztosításával vagy képzés-foglalkoztatás együttes alkalmazásával javították, illetve oldották meg az adott pályázati felhívásban nevesített célcsoport tagjainak problémáit.

A pályázati felhívásokban kért komplex programok természetes elemének tekintettük a hátrányos helyzetű munkanélküliek kiválasztását, felkészítését, a projektbe való bekapcsolódás és az ún. szociális, mentálhigiénés kísérőprogramok megtervezését.

Az OFA alapítása óta tisztában van azzal, hogy a nonprofit/civil szervezetek csak akkor tudják a tervezett projekteket

kidolgozni és megvalósítani, ha a projektben résztvevő szakemberek is megfelelő díjazást kapnak, illetve a projekt megvalósítása során a működési feltételek is adottak. Ezért az OFA-tól a program támogatásán túl, a program megvalósításában közreműködő szakemberek béréhez, azok közterheihez valamint a működési költségekhez is kérhető támogatás.

Az Alapítvány tehát azon túlmenően, hogy hozzájárul a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű rétegek munkaerőpiaci pozíciójának javításához, a hazai nonprofit szektor fejlesztésének is az egyik legnagyobb támogatója.

Molnár Györgyné

az OFA Kuratóriumának elnöke

Az ESE Teréz Anya emlékérméjé kapta 1998. március 15-én:

Piffi Katalin – Csilla von Boeselager Stiftung
 Bernd Kleespies – Malteser Hilfsdienst, Jossgrund
 Molnár Györgyné – Országos Foglalkoztatási
 Közalapítvány
 Dr. Bobok Beáta – Egyesült Holland Alapítvány
 Walter Veirs – C. S. MOTT J. Alapítvány

A 10 éves jubileum alkalmából 1999-ben kapták a díjat:

Dr. Lovassy Tamás – UNITED WAY Magyarország
 Alapítvány
 Karikás György – Eravis Rt.
 Igall Györgyné – EGIS Rt.
 Tekla und Ernst Bacher – Malteser Hilfsdienst, Jossgrund
 Monika Korn – Malteser Hilfsdienst, Jossgrund
 Gisela Alcolea-Noll – Malteser Hilfsdienst, Jossgrund
 Frank Dujardin – Emmaus, Billhofen

— Önéletrajz —

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA) Kuratóriumába vezető szakmai életutam tulajdonképpen 1983-ban kezdődött, amikor az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal munkatársa lettem.

A Hivatalban, majd a rendszerváltást követően jogutódjánál, a Munkaügyi Minisztériumban a foglalkoztatáspolitikai szinte minden területén dolgoztam. A kezdeti években területfelelősként Borsod, Szabolcs és Hajdú megye foglalkoztatáspolitikai kérdései tartoztak a munkaköri feladataim közé. A munkaügyi minisztériumi időszakban az egyre növekvő hazai munkanélküliség idején, az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök kialakításában való részvétel és működésüknek nyomon követése jelentette az egyik fő feladatomat.

Ebben az időszakban a Foglalkoztatási törvény előkészítésével párhuzamosan részt vettem a foglalkoztatás-politika területén elsőként létrejövő tripartit rendszerű Munkaerőpiaci Bizottság feladatainak ellátásában.

A hazai munkanélküliségre, a rendszerváltás első éveiben jellemző volt az ország különböző részein megvalósított tömeges/csoportos létszámleépítés. Ebben az időszakban az Ózdon létrejövő Foglalkoztatási Alapítvány társelnöke lettem, amely a kohászati létszámleépítésnél felszabadult közel kétezer fő számára teremtett egy Foglalkoztatási Társaság alapításával átmeneti egzisztenciát.

E feladatomból következett, hogy a minisztérium javaslatára a kuratórium 1993-ban az Országos Foglalkoztatási Alapítvány ügyvezető igazgatójának nevezett ki.

Az ügyvezetői feladatokat 1996 végéig végeztem az Alapítványnál. 1997. január 1-től napjainkig pedig az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány Kuratóriumának elnökeként tevékenykedem.

Molnár Györgyné

„Tűzoltó leszel, s katona...”

A mikor elindul dolgozni, soha nem tudja, aznap mi vár rá. Autóroncsok alá szorult sérülteket kell-e kiszabadítani, vagy lángok közül embereket kimentenie. Ha megszólal a riasztócsengő, két percen belül elindul az autó, és neki rajta kell lenni.

Szakmája hihetetlen állóképességet, bátorságot, határozottságot követel. Élete gyakran veszélybe kerül, mialatt másokét menti. Ugi-Rácz Sándor számára éppen ez a vonzó, ez az, amiért munkáját szinte már hobbiként szereti.

– Gyermekkori álmodat valósítottad meg, amikor ezt a szakmát választottad?

Ez nagyon jól hangzana, de nem így történt. Fogalmam sem volt róla, mit jelent tűzoltónak lenni. Egy újsághirdetésre jelentkeztem, amelyben fiatalokat kerestek erre a szakmára.

Eredetileg szobafestő-mázoló, tapétázó vagyok.

– Milyen iskolát kellett elvégezned?

Ez elsősorban egy gyakorlati szakma, ezért a hathetes elméleti tanfolyam előtt két hónapot töltöttünk laktanyában. A tűzoltóság saját tanfolyamrendszerben képezi a dolgozóit. Folyamatosan járunk iskolába, egy hónapos, hathetes, egyéves képzések is vannak. Ez attól függ, kinek mennyi szakmai gyakorlata, iskolai végzettsége van, és mit tud vállalni.

– Ki jelentkezhet tűzoltónak, milyen feltételek vannak?

Jelenleg erkölcsi bizonyítvány, jogosítvány, érettségi, katonaviselt állapot kell hozzá, és nem árt a jó fizikai állóképesség sem. A felvételt megelőzi egy szigorú orvosi vizsgálat.

– Mennyire veszélyes ez a szakma? Kerültél-e életveszélybe?

Nagyon szigorúak a balesetvédelmi szabályok, ezeket mindig be kell tartanunk. Veszélyt az jelent, amire nem lehet felkészülni. Hiába vannak jó védőfelszerelések, egy robbanástól ezek sem tudnak megvédeni. Előfordult velem is, hogy nem voltam biztos abban, hogy élve kikerülök a tűzből.

– Említetted, hogy munkátoknak csak kisebbik része tűzoltás. Milyen esetekhez hívnak benneteket?

Gyakorlatilag minden olyan esethez, amit nem tud megoldani a rendőr, a mentős. Hiába vonul ki egy balesetbe a mentő, ha a sérült be van szorulva, nem tud mit csinálni, mert neki még egy csavarhúzója sincs. Rengeteg műszaki mentéshez vonulunk ki. Gyárakban, üzemekben történt balesetekhez a mi felszerelésünkre, technikánkra van szükség. Nemrég

végeztem el egy nehézgépkézeli tanfolyamot. Olyan emelőt kezeltek, amellyel 30 m magasból is lehet menteni.

– Gyakran fordulnak elő tüzesetek?

Hívnak háztartási tüzesetekhez, de ott voltunk a Budapest Sportszernak oltásánál is. A főváros történetében ez volt a legnagyobb tűz. Amit mi érzékelünk, az volt, hogy nagyon későn riasztottak minket. Hiába vonult ki az összes erő, amikor kiértünk, már égett a tetőszerkezet, és nem sokára beszakadt a küzdőtérre. Ekkor már csak oltani tudtunk, értéket menteni nem lehetett. Mindig nagyon fontos, hogy minél előbb megtörténjen a riasztás. Tüzeseteknél az első 6-8 perc számít, ekkor lehet még menteni, később már csak eloltjuk a tüzet. Első mindig az emberek mentése, azután jöhetnek az értékek. A fővárosnak akkora a lefedettsége, hogy 8-10 perc alatt kiérünk a legtávolabbi pontra is.

– Ha Pécelen történik nagyobb baleset, vagy tűz üt ki, honnan érkeznek a tűzoltók?

Pécel Gödöllőhöz tartozik, de ha a főváros is tud róla, akkor a XVII. kerületből is vonulnak a mentéshez.

Ha olyan tüzet jelentenek, ami magas épületben keletkezik, akkor én jövök a X. kerületből.

– Mi a legnehezebb ebben a szakmában, mi az, ami téged a legjobban megvisel?

Az értelmetlen haláleseteket a legnehezebb látni. A balesetek 90 %-a ilyen értelmetlen, ártatlanok is meghalnak, sokszor gyerekek is. Ezt nem lehet megszokni. Az állandó stressz, a nagy fizikai megterhelés miatt kevesen élnek meg közülünk egészségesen a nyugdíjkor, 50 évesen sokunkat leszálalékolnak.

– Szinte szerelmese vagy a foglalkozásodnak. Mi teszi számodra ennire vonzóvá?

A munkánk összehangolt, jó csapatban dolgozunk, a kollégáim a barátaim is egyben. Nem is lehetne másként, hiszen a munkánkban egymásra vagyunk utalva. Egymás kezében van az életünk, és nagyon vigyázunk rá. Szinte többet vagyunk a kollégákkal, mint a családdal. Három évet töltöttem a rohamszolgálatnál, ami a tűzoltóság különlegesen kiképzett egysége. Minden tüzesethez kivonulnak, és az életmentés a fő feladatuk. Itt nagyon kellett a jó kondíció, házfalakon kellett leereszkednünk, néha egy szál kötélén lógtunk a helikopterről, a tizedik emeletre rohantunk 50 kg menetfelszereléssel. Ezt a munkát csak teljes odaadással lehet csinálni, és nagyon bele lehet szeretni. Nem a fizetésért dolgozunk, mert az nagyon kevés, 50.000.- Ft körül van a keresetünk havi 240 óra munkáért.

– Úgy tudom, magas kitüntetést is kaptál.

Igen, több elismerés és oklevél mellett legutóbb a BS oltásért kaptam Demszky Gábor főpolgármester úrtól kitüntetést, amit személyesen adott át. A tűzoltóságnál töltött tíz év szolgálatomért a belügyminiszter úrtól emlékérmert kaptam.

– Milyen terveid vannak?

Eddig első egyesként dolgoztam, ami azt jelenti, hogy én vittem elsőnek a sugarat a tűzbe. Most már menjenek a fiatalok, én a nehézgépkézeli tudásomat szeretném hasznosítani, a kosaras emelőn szeretnék dolgozni. Ez másfajta, megfontoltabb, átgondoltabb tudást igényel, ezt a tudásomat szeretném fejleszteni, és mindenképpen szeretnék továbbra is ebben a szakmában dolgozni.

– Kívánom, hogy még sokáig ilyen lelkesedéssel és jó egészségben végezd a munkádat!

Bohácsné Vilimek Ágnes

Akik sötétben is látnak

2000. novemberében ünnepélyes sajtótájékoztatót jelentettek be Reményik László: *Akik a sötétben is látnak* című könyvét. A könyv 3000 példányban jelent meg a Háttér Kiadó gondozásában. Kiadását egyesületünk is támogatta.

ILYEN AZ ÉLET

Arató Dávid 12 éves

A látó óvodában azért volt jó, mert ott nem bántott senki. Mindenki nyugodt volt, és játszhattunk, meg azután focizni is megtanítottak. Az udvaron lévő kispályán az óvó néni lett az edzőnk. Amikor anyukám eljött értem, akkor minden gyerektől egyenként elköszöntem. Nagyon szerettem oda járni. A tévében mutattak egyszer egy festményt, és nekem az nagyon megtetszett. A képen egy tölgyfa állt, és a kék égen szálltak a madarak. A mezőn egy őzike sütkérezett a napon, de már látni lehetett egy-két felhő árnyékát. Nagyon élet-hűen volt ábrázolva, igazán nem véletlen, hogy még ma is élénken él bennem.

A szüleim arcára emlékszem, anyukámnak feketés-barnás a haja, és közepes hosszúságú. Az arca pedig kerek. Mivel a motorkerékpár a mindenem, ezért a motorok képe él bennem a legerősebben. Családostól voltunk kirándulni Ópusztaszeren. Végignéztük a kiállítást, utána egy domboldalra leterítettük a magunkkal hozott plédet, és jóízűen ettünk, ittunk. Mi gyerekek nagyon játszottunk, aztán este hétkor elindultunk hazafelé. Nagyon tetszett a kiállított gőzmozdony és a többi nagy gép. A régi iskolát is láthattuk, ami-ben száz éve tanultak a gyerekek.

Összesen hat haverom volt, mindig meghívtam őket hozzánk. Napközben lent játszottunk az udvaron, amikor elkészült az ebéd, akkor anyukám leszólt, a haverjaimmal felmentem, és együtt megebédeltünk. Amikor elsőbe jártam, kimentünk a barátaimmal egy erdős helyre. Legurítottam egy téglát, nem esett rá senkire, de az egyik srác visszadobott egy követ, ami a bal szemem aljához vágódott. Elkezdtem sírni, mire odajött a haverom testvére, és megpofozta az öccsét. Este néztem volna a televíziót, ám a bal szememmel csak homályosságot láttam. Szóltam az anyukámnak, gyorsan felöltöztünk, és elmentünk az orvoshoz. „A központi ideget találta el a kő.” - mondta az orvos, és hozzátette, hogy levált a retinám. Egy hétig még jártam suliba, ám amikor az SZTK-ba mentünk, akkor már kihívták a mentőt, és így kerültem a szegedi klinikára. Megoperáltak, és másfél hónapig a vendégszeretűket élveztem. Nagyon rossz volt, mert alig tudtak bejönni a szüleim, hogy meglátogassanak. Sokat sírtam. Amikor kijöttem, a bal szememre nem láttam.

Sem a gyerekek, sem a tanárnőm nem hitték el, hogy kórházban voltam. Anyukámnak egy fényképet kellett bevennie

a suliba, hogy megnézhessek a kórházban rólam készült felvételt. Nem voltam lógós gyerek. A tanárom megkérdezte: Hol voltál, fiacskám? - Rossz volt a szemem - feleltem. - Persze, persze - mondta a tanár.

A bal szemem hiánya zavarta a rövidlátó jobb szememet is. Ebből lettek is bajok az iskolában. Másfél évvel később, Mindenszentek táján történt, hogy mentem ki az udvarra, és a hátsó lépcsőtől jött egy srác. Teljesen váratlanul belefejejt az arcomba, pont a jobb szemembe. Sírva kérdeztem tőle: Te hülye, mi volt ez?

A bátyám később elkapta, és jól elverte. Percről percre romlott a látásom. Otthon anyukám megkérdezte: Miért tapogatód, kisfiam, a falat?

Összeszódott előttem minden, és zöldben láttam a környezetemet. Másnap reggel, amikor felébredtem, anyukám arcát teljesen eltorzulva láttam. Meg is ijedtem!

Mivel nem javult a látásom, a harmadik napon este kaptuk magunkat, mentünk az orvoshoz. Újból Szegeden kötöttem ki, újból retinaleválásom lett, csak most a jobb szememen. A műtét szerencsére sikerült, ám utána valamilyen kenőccsel bekenték a szememet, ami nagyon marta. Icíke-píciókével rosszabbodott a látásom. Egy hónapig otthon kellett lennem, pihentetni a szememet. Ötször kenték be, és egyre rosszabbul láttam. Anyukámnak mérgesen panaszkodtam. Amikor megtudtam, hogy nincs tovább, akkor nagyon megijedtem, és szomorú lettem. Egy hétig nem is foglalkoztam semmivel. Csendben voltam. Szüleim is el voltak keseredve, és bizony sírást is hallhattak, a szomszédok.

Anyukám intézte el, hogy ide jöhessenek tanulni. Amikor első nap bementem az új, itteni osztályomba, mindenki köszönt, nekem: Szia, Dávid!

Nagyon jók voltak, mindenben segítettek. Korrekciós órákon tanították meg a Braille írást és olvasást, ami viszonylag könnyen ment a fejembe. Három hónap alatt perfekt lettem, nagyjából. Az itteni tanárok érthetőbben adják le az anyagot, mint az otthoniak. Ha valamit nem értek, akkor óra közben jelentkezem, és máris kérdezhetek. Amikor nemlátó tanár van bent, akkor közbe is lehet szólni. Itt jóval kevesebben vagyunk az osztályban, és minden szempontból jobban érzem magam. Biztonságban vagyok, barátok vesznek körül. Néha azért összeveszünk, de egy óra múlva kutyabajunk. Olyan lányt, aki megtetszett volna, eddig még nem láttam.

Most is képszerűen álmodom. Az eddigi zuhanós álmaim, szerencsére, kezdenek

egyre ritkábbá válni. Azt mondták, hogy tizenéves kor után megszűnnek. Al-maimban látok, és mindig jól. Magamat úgy élem meg, mintha látnék, csak éppen nem látok. Az ovis és a régi sulis emlékeimről szoktam álmodni. A rémálmaimról meg nem is jó beszélni.

Ha lehetne három kívánságom, az első az lenne, hogy a házukban lévő pletykáló család ne pletykáljon. A második az lenne, hogy az emberek okosak és tanul-tak legyenek. Legyen sok örömben rés-zük, és boldogan, békében éljenek. A harmadik meg az lenne, hogy felnőtt korom-ra jöjjön vissza a látásom. A látó gyerekeknek azt kívánom, hogy soha ne kerüljenek ilyen helyzetbe, és azt üzenem: Tanuljatok, hogy okosak legyetek! Szeretneben legyetek otthon! Az ovis társaimnak meg azt üzenem: Ti is örökké lássatok!

Ha a régi haverjaimmal találkozom, odajönnek hozzám, és elbeszélgetünk. Kölcsönösen felkeressük egymást, ugyan-olyan természetesen viselkednek velem, mint régen. Csak mi, gyerekek, nem me-hettünk ki együtt az utcára. Azért rossz ez az állapot, mert az ember egy nagy söté-tet lát, annak a közepén egy nagy semmit. Ha elvesz valami, nehezebb megtalálni, meg több baj is érheti az embert.

Annak örülök, hogy láttam, mert sok mindent megismerhettem. Volt olyan eset, amikor idegesített az, hogy nem látok. Ha nem találok valamit, akkor dühöngeni szoktam. Nem okolok senkit, és nem ha-ragszom senkire azért, mert nem látok. Nem találkoztam azóta azzal a két fiúval, talán egyszer megkeresem őket. Megkér-dezném: Miért csináltátok? Egyébként nincs nagy baj, így leszek, így maradok mindörökké. Zárjuk le, én megvakultam, te meg látsz, ilyen az élet.

Ezt mondanám nekik.

Reményik László

AZ ESENDŐSÉG MÉLTÓSÁGA

IN MEMORIAM CSEMER JUDIT

Példaképekre vágyunk, eszményekre, sztárokra, mecénásokra, királyokra. Fent keressük Őket, színpadon, a csillagok között, fönt a valós és mennybéli képernyőkön. Ezenközben a földúton belebotolhatunk anyalokba, méltóságos rongyosokba, jeltelen pontnak álcázott óriásokba.

A botlás, a találkozás érintése azért nyomot hagy. Így vagy úgy a tudatunkban, talán mélyen a tudattalanban. Ezek a találkozások kísértének, felvillannak sok év távlatából is.

Riport a múlttal

1989. október 14-én egy esküvőre hívtak a Határ utcába. A meghívásnak több oka volt, egyrészt az ESE segítő tevékenységének ismertsége, másrészt az örömszülők egyik rokonával keresztomaságban voltam, Nagy Gáborka keresztanyjaként. A vigalomban sok mindenről beszélgettünk, vidáman és szomorúan.

– Marika néni, tessék velünk jönni, nagyon nagy baj van, Jutka öngyilkos akar lenni! – jött oda hozzám fiatal keresztkomám és barátja.

A 80-as évek végén a Határ utcai településrészen telek- és közműrendezés nélkül ugyan, de sokan építettek családi házat, kölcsönrel. Az önerős közműfejlesztés is elindult csatorna és gázvezeték kiépítésével. A járdát is az ott lakók építették társadalmi munkában. A viskó, ahová tartottunk, az akkori Határ utcai utcaképbbe sem illett bele: düledező vályogfalai szinte hallható jajveszékéléssel tartották a megrogyant tetőt.

Riport a múlttal

Belépésünkkor megrendítő látvány fogadott a hideg október végi szombati nap délutánján. A fűtetlen helyiségben huzat nélküli párnák és takarók között egy nő feküdt, szorosan magához ölelve egy 8 éves forma kislányt. A bekapcsolt fekete-fehér tv-készülék képernyőjén csak árnyékokat lehetett látni. A villanó árnyak fényében a hideg nyomor olyan megrendítő volt, hogy nem tudtam megszólalni.

Kísérőim megnyugtató és magyarázó szavaira Csemer Judit szűkölköző félelme engedett, de gyermekét még jobban magához szorította. A kislány úgy bújt édesanyjához, hogy ne lásson semmit, így talán nem találják meg. A nyomor kálváriáinak különböző stációi vannak. A stációk között nincs szabadon választható út. Csemer Juditot munkahelyéről elbocsájtották, hogy ez hányadik állomása a kálváriájának, az társadalmi szemlélettől függ. Egy gyereket egyedül nevelő alkoholbeteg cigányasszony sorsa még sohasem akadt fönn a társadalmi szolidaritás vagy a szociálpolitika kerítésén. A kisgyermek a gyermekvédelem hálójába belevergődött. A hatósági eljárás elindult. A szükséges intézkedés határozata, az állami nevelésbe vétel kihirdetett. Ez elől menekült volna Csemer Judit a mindent megoldó hálálba.

Ki volt Csemer Judit? Harcra, könyörgésre, kérésre, küzdelemre képtelen, esendően fegyvertelen asszony.

Csemer Judit

– Nem engedem, hogy elvigyék a kislányt – ismételte monoton, gyenge hangon. Ez volt az első találkozásunk.

A segítőmunka szervezés, akarat- és hitfüggő. A lehetséges és a lehetetlen között sokszor hajszálnyi a különbség.

Riport a jelennel

Nézegetem a több mint 10 éves nancssárga színű vaskos dossziét. Fekete filccel egy név van felírva: Csemer Judit. Aláírhatnám: regény.

A katolikus temető Faiskola utcához közeli sarkában egy fejfa felirata: Csemer Judit (Meghalt 1997. június 19.)

A Határ utca 9. szám alatti, még mindig vakolatlan téglaházban mára már többen laknak. Az unokáknak készül ez az írás. Mi változott? Hogy erre a kérdésre választ kaphassunk, menjünk vissza a múltba.

Vissza a múltba

Az 1989. októberi vasárnapon szakszerűen bekötött elektromos hőszigetelő, a kiépített csupasz villanykörte fénye belülről, az október végi koradélutáni nap kívülről világította meg a viskót, és próbálták enyhíteni a hideget elviselhetőre. De a nyomot enyhíteni nem lehet, csak